

betegsége volt, addig Csorbánál ez a magával e világra hozott testi alkotásból fakad.

*Fáj a hiány szívemben, restatelem,
hogy ember így vagyok,
hogy lelkeimen és testemen
a csonkaság sajog —
de rendelés ez, jögerős ítélet,
nem lázadok.*

E tompafényű, feketesávos opálszín egyre tisztább árnyalatokban oldódik lassan az újabb verseiben. Mint a lelki analízissel a csikaró gátlásaitól lassan megszabaduló ember, úgy lírája és szemlélete e tárgykorban „a gondot kedvvel cserélte fel s a jajgatást kacajjal”. Szerelmi versei már a tónusban férfias szépséggel teliek. Mértékkel és gyerekes, tiszta lendülettel szárnyalók.

Vázlatosan ezek a jellemző egyéni vonások maradnak meg annak, aki végigolvasta Csorba Győző kötetét. Ennek bemutatása volt a célom és nem az, hogy itt-ott mesterségesen csiszolt hidegségre, vagy képalkotásra, a már ismert hangulat-muzsikára hívjam fel a figyelmet. A jó utazó átsuhan felettük, de megáll szépségeinél és emlékezetébe vési formáit és színeit. (Batsányi Társaság.)

Takáts Gyula

HUNYADY JÓZSEF: SZERENCSETLEN EMBEREK

A régi Nyugat novellistáinak emlékét idézi fel emlékeztünkben Hunyady József bemutatkozó kötete, a Szerencsetlen emberek. A kötet mindössze nyolc novellát tartalmaz. E nyolc, drámai erővel megformált rajzban mégis az újabb magyar irodalom egy kivételes tehetségű novellistájának kontúrjai mutatkoznak meg. Az írások nem minden hiba nélkül valók. Képei zsúfoltságukban néha zavarosak, víziói az értelmetlenségig fokozottak, de erényei feltétlenül felette állnak hibáinak. Új látása, kifejezéseinek újszerűsége, fantáziájának határt nem ismerő csapongása és a novellákban feszítő drámai erő fokozott figyelmet érdemelnek. Szereti a bizarr témákat, témái féllábbal mindig az érzékenek túl eső világban állnak. De amilyen robusztus erővel festi az anyag történéseit, olyan finom tud lenni az elvont, létfelletti események, megérzések rajzában. Nyelve hajlékony, ízes, a legvalányabb árnyalatokra is érzékeny. A kötet leg-sikerültebb darabjának a címadó novellát tartjuk. De ebben is, mint a többiek nagyobbik részében a szinte beteges életlátást túlzottnak, ifjúkori, levetésre ítélt modorosságnak véljük. Az élet „szerencsetlen” emberfigurái gyűltek össze ezekben az írásokban, a „szerencsés”, a vidámabb emberek bemutatását a fejlődő, érő Hunyady József további írásaitól várjuk. A bevezető novellában elinduló lélek végső tanulság levonását tévesnek és bántónak érezzük. A téma merész, a megoldás briliáns, meg-hökkentő, háttorzongatóan érdekes, feltétlenül mű-vészi, de a végső kicsengés reménytelensége leher-vaszt, ellenszenves. Huszonhatéves korban ekkora kiábrándultság, író és ember lelki útvesztőjéhez vezet. A sötét színeket már mesterien kezeli Hunyady József, a beléje oltott, nem mindennapi te-hetség kötelezi, hogy szemét az élet világosabb, egészet adó színeire is kinyissa. A bemutatkozás után nagy érdeklődéssel várjuk Hunyady József munkásságát. (Batsányi Társaság.) *Szentesy József*

KUKORICA

Mint süldőlány, olyan buta szerelmes a kukorica, édes szemár, piheg, nevet, ragyogva susog egy nevet.

Szerelmes, no de hát kibe, csövében dobog a szive, ha rászólnak fülig pirul, mosolyog levele alól.

Izeg, mozog a kis buta süldőke, a kukorica, csodálkozik tejes szemre, tapsikol, zizeg tenyere.

Kormos István

KORMOS ISTVÁN: DÜLÖNGÉLÜNK

Fiatal vidámság csillog ebben a kötetben, bőven és erőlködés nélkül. Nem káprázat el mély felfedezésekkel, nem úgynevezett „nagy” líra, de az öröm zománca fényezi. Próbálgatja a hangját torzképekkel szatírákkal és tisztább hangú nevetésekkel, melyek mögött grimasz bujkál. Ez a szerkesztésben is kiválóan fintor nem egészen új, Heine és Petőfi már előbb is költői gyakorlattá szélesítették. A vers lüktetése elindul a maga törvényes útján a kicsengés felé, de ez a kicsengés ellenkező előjelű, mint amilyet a vers hangulata előkészít: a komoly sorok után otthagy egy grimasszal.

A népiesek nem ismeretlenek Kormos előtt, sem Kakuk Marci csavargó ötletei. Egy kis epikus hajlamot is hozott tőlük. Vannak versei, melyek külső formájukban epikusak, csak rejtettebb magjukban érik az indító lírai mozzanat. Más verseknél a kristályosodási pontok között epikus elem toldja meg a vers lélekzetét.

A mélyebb ihletek felé nem túlságosan nagy-igényű Kormos István, s témájában sem széles öle-lésű. Hangulati és érzelmi kerete valószínűleg tá-gulni fog még. Kicsinyre zárt világa magában hordja a veszélyt, hogy friss hangja később ön-magát ismétli. Ez azonban könnyen elkerülhető, mert két világa, a realitás és a realitás feletti még nem alakult ki egészen. Ennek a két világnak ellentétes vagy egymásmelletti elemei duzzasztják teljessé a verseit. Képei és hangulatai egyrészt a falu vaskosabb tartalmában, másrészt valami irra-tionális és misztikus belső világban gyökereznek. Szerencsés szintézis ez. Eredménye egészséges, csil-logó líra.

A kötet legszebb versei tiszták és fényesek. Szép, természetes képei élnek, és összetartják a verset.

Egészséges, fehérfogú szatíra bizonyítja, hogy sa-ját világán túl is lát és ítél. S ahogy a jó szatíra-íróknak, neki is néha keserűség nehezíti a szájját önmaga felé.

Kis terjedelmében is ígéretes Kormos köteté. Lírája szép és biztató, jelenségeiben és lehetőségei-ben egyaránt. (Egyetemi Nyomda.)

Szász Imre